

Provfiske

i Stockholms innerskärgård

◆ Sonja Råberg, Länsstyrelsen i Stockholm

Under 2011 utfördes ett provfiske i Stockholms innerskärgård på initiativ från Naturvårdsverket. Fisket ingick i årets mätkampanj, som berörde fisk i framför allt påverkade områden runt Sveriges kust.

● De årligen återkommande mätkampanjerna har initierats av Naturvårdsverket och behandlar olika angelägna verksamheter. År 2011 var det kustfiskens tur att undersökas närmare, och det prioriterade syftet med undersökningen var att få in data till utvecklingen av bedömningsgrunder för kustfisk inom projektet Waters, Waterbody Assessment Tools for Ecological Reference conditions and status in Sweden.

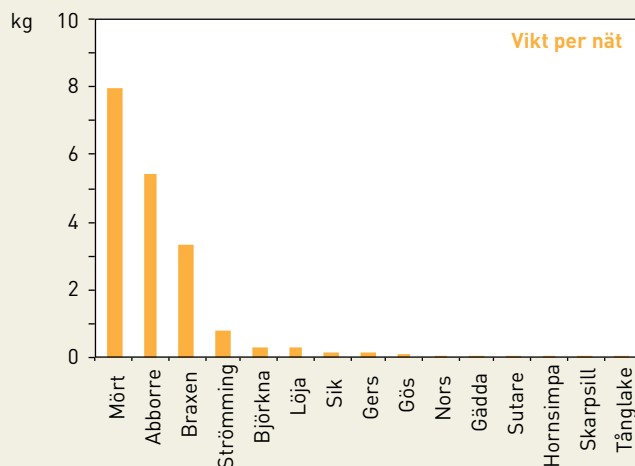
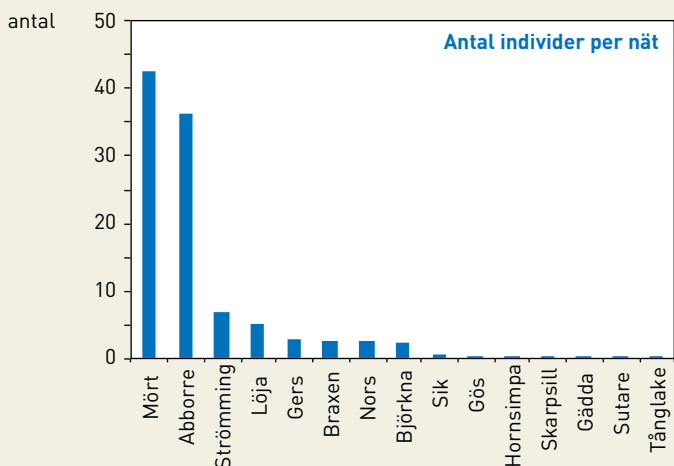
Sammanlagt utfördes provfisken på tio platser runt Sveriges kust. Samtliga utfördes i påverkade områden, med

Samtliga provtagningsområden inom 2011 års mätkampanj för kustfisk. Totalt tio områden, varav ett relativt opåverkat, nämligen Torsås i Kalmar län. Området i Stockholm omfattar förutom Lilla Värtan även Strömmen och den del av Askrikefjärden som kallas Halvkakssundet. ▶

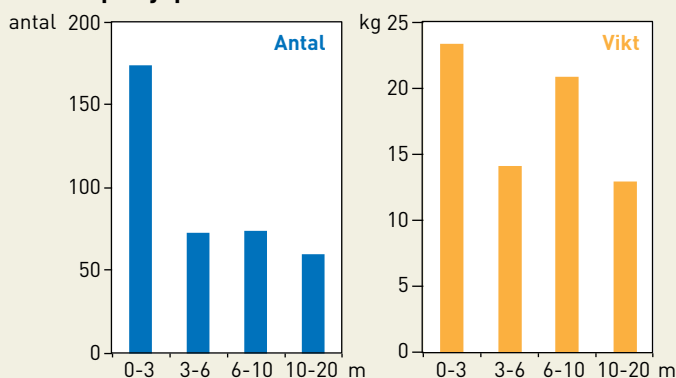

Flera av provfiskestationerna låg verkligen mitt i Stockholm. Nu är det angeläget att få till stånd en miljögiftsanalys på valda delar av fångsten.

Resultat från provfisket i Stockholms innerskärgård

Fördelat på djupintervall

▲ På totalt 45 stationer fördelade på 4 djupintervall fångades sammanlagt 4500 fiskar i näten. Fångsten innehöll totalt 15 arter, där mört och abborre var klart vanligast, både till antal och vikt. Rikligast fångst erhöles på det grundaste djupintervallet. Skillnaderna planas dock ut när man tittar på vikt.

undantag av Torsås i Kalmar län, som anses vara opåverkat. Längs Svealandskusten valdes två områden ut; Östhammarsfjärden i Uppsala län och ett område i Stockholms innerskärgård som innefattade Strömmen, Lilla Värtan och Halvkakssundet.

Stockholm ett prioriterat område

Provfisket i Stockholms innerskärgård ansågs extra prioriterat i mätkampanjen, eftersom området ligger i en storstad och ett liknande provfiske inte genomförts här tidigare. Potentiella påverkansfaktorer är just närheten till en storstad med den fartygstrafik det medför av färjor, reguljär skärgårdstrafik och fritidsbåtar. Miljöfarliga verksamheter i form av en oljedepå, samt generellt höga halter av metaller och organiska miljögifter är annat som skulle kunna påverka fisksamhället.

Fisksamhällets struktur i Stockholm

Provfisket i Stockholm utfördes på totalt 45 stationer i området, fördelade på fyra olika djupintervall. Sammanlagt fångades 4500 fiskar i näten. Fångsten var fördelad på 15 arter, där mört och abborre var klart vanligast. Hornsimpå, skarpsill, tånglake och gädda var mycket ovanliga, med totalt en eller ett par representanter i näten.

Rikligast fångst erhöles på det grundaste djupintervallet både vad gäller individantal och biomassa. Värt att notera är att skillnaden planas ut vid en jämförelse av biomassa

fisk. Det innebär att fisksamhället som uppehåller sig på grunda vatten är rikliga i antal, men ganska små jämfört med de fiskar som befinner sig djupare ner i vattnet.

En jämförelse av artsammansättningen i de olika djupintervallen visar att djupet har betydelse för vilka arter som dominerar. På 0-3 meters djup finns flest mörtar följt av abborrar. Vid 3-6 och 6-10 meters djup har dessa båda bytt plats, och abborrarna är flest. På det djupaste intervallet, 10-20 meters djup, har mönstret ändrats radikalt och strömming är den vanligaste infångade arten följt av nors.

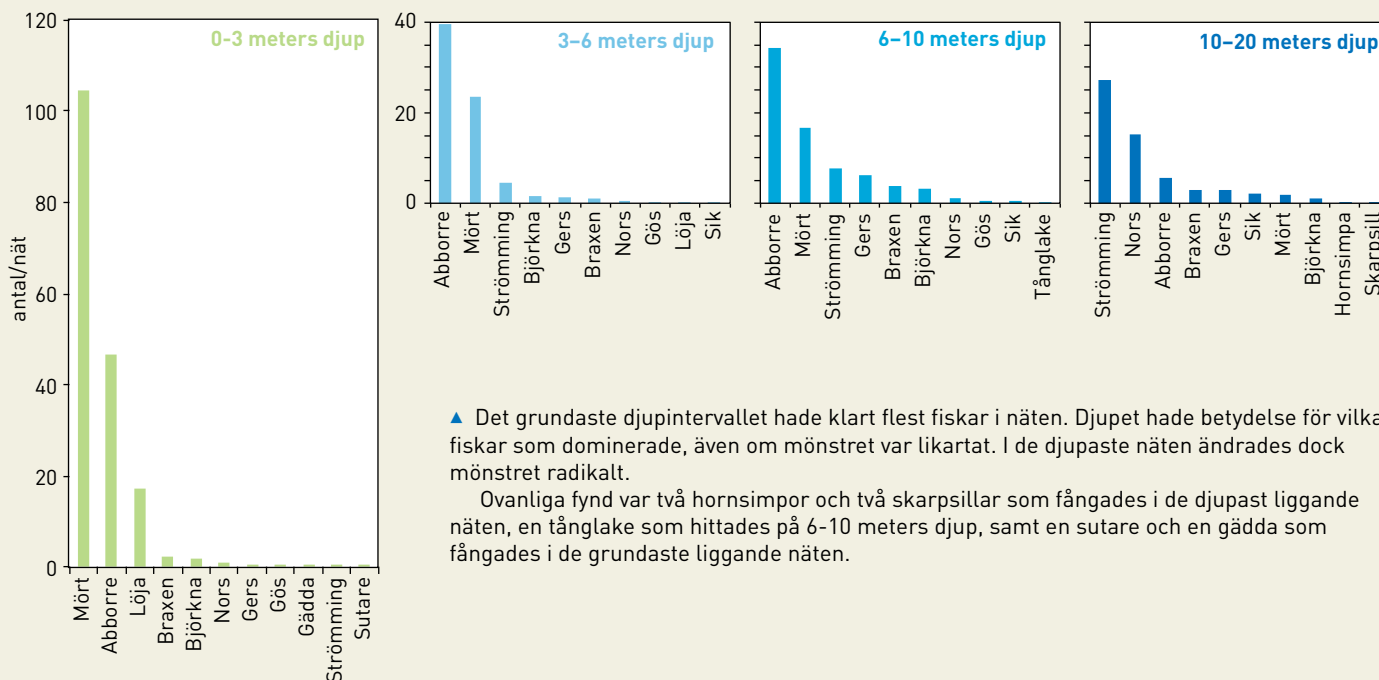
Angelägna miljögiftsanalyser

Från samtliga tio provfisken sändes 100 strömmingar och 25 abborrar ur fångsten vidare till Naturhistoriska riksmuseet och deras miljöprovbänk för eventuella framtida miljögiftsanalyser. Ännu finns dock inga medel avsatta för dessa undersökningar.

Ur ett Stockholmsperspektiv är en analys av miljögifter och tungmetaller i den provfiskade fisken synnerligen angelägen ur ett hälsoperspektiv. Kunskapen om fiskens innehåll av hälsofarliga ämnen är i dagsläget mycket dålig, och miljöpåverkan är troligen stor, från både gamla och nya miljöfarliga verksamheter. Samtidigt pågår ett omfattande och populärt fritidsfiske, i bland annat Strömmen.

Antal individer per djupintervall och nät

▲ Det grundaste djupintervallet hade klart flest fiskar i näten. Djupet hade betydelse för vilka fiskar som dominerade, även om mönstret var likartat. I de djupaste näten ändrades dock mönstret radikalt.

Ovanliga fynd var två hornsimpor och två skarpsillar som fångades i de djupast liggande näten, en tånglake som hittades på 6-10 meters djup, samt en sutare och en gädda som fångades i de grundaste liggande näten.

Provfisket i Stockholm utfördes under fyra dagar i augusti, av personal från SLU, Akvatiska resurser, före detta Fiskeriverket.

FAKTA

Återkommande mätkampanjer i kust och hav

De årliga mätkampanjerna har initierats och finansierats av Naturvårdsverket. Från 2012 har uppdraget tagits över av den nya Havs- och vattenmyndigheten.

Syftet med kampanjerna är bland annat att komplettera pågående, framförallt nationell, miljöövervakning med en mer heltäckande bild, samt att förbättra statusbedömningen av kustvatten enligt Vattenförvaltningsförordningen. De data som erhålls används också till att utveckla bedömningsgrunder och andra verktyg som kan komma vattenförvaltningen till del.

Mätkampanjerna har omfattat:

- miljögifter i vatten (2007-2008)
- metaller och miljögifter i utsjösediment (2008)
- vegetationsklädda bottnar (2009)
- växtplankton (2010)
- kustfisk (2011)

Läs mer:

Inventering av bottenvegetation i Östhammars skärgård 2009, Länsstyrelsen Uppsala, 2010:2

Mätkampanj 2010 - Norra Östersjöns vattendistrikt. Fria vattenmassan - växtplankton, Länsstyrelsen i Stockholms län, november 2011

FOTO: SUSANNE TÄRLUND, SLU